

- ร่าง - ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สกช. X (#2 กำกับ SIRPS) /2568

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ
ที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ด้วยระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน¹ เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจของประเทศ ช่วยให้การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ มีประสิทธิภาพและปลอดภัย และมีส่วนสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การให้บริการระบบดังกล่าวจึงต้องมีการดูแลความเสี่ยงเชิงระบบ (Systemic Risk)² เพื่อให้ระบบมีเสถียรภาพ มีความมั่นคงปลอดภัย และมีการดำเนินการโดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบถ้วน โดยเปิดกว้างให้ผู้ใช้บริการของระบบสามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวได้อย่างเท่าเทียมกัน และมีการดูแลการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าใช้บริการ หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จากผู้ใช้บริการของระบบที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ใช้บริการ ให้มีความเหมาะสม เป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หลักการดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการแข่งขันและการพัฒนาบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพ มีความหลากหลาย ด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินให้มีความยั่งยืน อันจะส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ และการรักษาเสถียรภาพของระบบการชำระเงินโดยรวม

ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องยกระดับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงินให้เข้มงวดขึ้นกว่าผู้ประกอบการระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับทั่วไป ประกาศฉบับนี้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงินถือปฏิบัติเพิ่มเติมใน 3 ด้าน คือ (1) ด้านธรรมาภิบาล (2) ด้านการบริหารความเสี่ยงและความปลอดภัย และ (3) ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมการแข่งขันของผู้ใช้บริการของระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน มีการดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดี มีการกำกับดูแลและบริหารจัดการความเสี่ยง

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การประเมินระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (Systemically Important Retail Payment Systems: SIRPS) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับใดจะเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน โดยจะมีการประกาศรายชื่อของระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ตามประกาศดังกล่าว

² ความเสี่ยงเชิงระบบ (Systemic Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากผู้ใช้บริการของระบบรายใดรายหนึ่งเกิดปัญหาในการดำเนินงาน หรือไม่สามารถชำระคืนได้เนื่องจากการขาดสภาพคล่องหรือมีปัญหาด้านฐานะการเงิน จนกระทบต่อผู้ใช้บริการของระบบรายอื่นในการชำระคืนต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ และอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงินและระบบการเงินโดยรวม

อย่างเหมาะสมเพียงพอ สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการดูแลผู้ใช้บริการของระบบให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการโครงสร้างพื้นฐานได้อย่างเท่าเทียม สอดคล้องกับมาตรฐานสากล อาทิ Principles for Financial Market Infrastructures (PFMI)³ และบริบทการพัฒนากระบวนการชำระเงินของประเทศไทย

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 14 มาตรา 24 มาตรา 25 และมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ตามความในประกาศฉบับนี้

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การประเมินระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (Systemically Important Retail Payment Systems: SIRPS) ตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

4. เนื้อหา

4.1 คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

“ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ” หมายความว่า ระบบการชำระเงินที่จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

“ระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ” หมายความว่า ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับประเภทระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

“ระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน” (Systemically Important Retail Payment Systems: SIRPS) หมายความว่า ระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่เป็น

³ มาตรฐาน PFMI เป็นมาตรฐานที่ออกโดย Bank for International Settlements (BIS) และ International Organization of Securities Commissions (IOSCO) เพื่อใช้สำหรับการกำกับดูแลระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน (Financial Market Infrastructures : FMI) โดยระบบการชำระเงินที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงิน ถือเป็น FMI ประเภทหนึ่งที่ต้องมีการกำกับดูแลตามมาตรฐานดังกล่าว เพื่อให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม เช่น ความเสี่ยงเชิงระบบ (Systemic risk) ความเสี่ยงด้านกฎหมาย (Legal risk) ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit risk) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity risk) ความเสี่ยงด้านการดำเนินธุรกิจทั่วไป (General business risk) และ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational risk)

โครงสร้างพื้นฐานการทำธุรกรรมการชำระเงินรายย่อย และจัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

“ผู้ประกอบธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

“ผู้ใช้บริการของระบบ” หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ให้บริการโอนเงินและชำระเงินในประเทศและระหว่างประเทศผ่านระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ทั้งที่เป็นผู้ใช้บริการของระบบโดยตรงและผู้ใช้บริการของระบบโดยอ้อม

“ผู้ใช้บริการของระบบโดยตรง” (Direct Participant) หมายความว่า ผู้ใช้บริการของระบบที่ยินยอมผูกพันตามข้อตกลงในการให้บริการและข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ โดยมีการเชื่อมตรงกับระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

“ผู้ใช้บริการของระบบโดยอ้อม” (Indirect Participant) หมายความว่า ผู้ใช้บริการของระบบที่ยินยอมผูกพันตามข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ โดยมีการเชื่อมผ่านผู้ใช้บริการของระบบโดยตรง

“กรรมการ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการของผู้ประกอบธุรกิจ

“ผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ” หมายความว่า

- (1) ผู้จัดการ รองผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น
- (2) บุคคลที่ตามพฤติการณ์มีอำนาจควบคุมหรือครอบงำผู้จัดการ หรือกรรมการ หรือการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนในการกำหนดนโยบายหรือการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ

“ผู้บริหารระดับสูง” หมายความว่า ผู้จัดการ รองผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น

“ข้อตกลงในการให้บริการ” (Service Agreements) หมายความว่า หลักเกณฑ์ ข้อตกลง รวมถึงข้อกำหนดและเงื่อนไข ที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างผู้ประกอบธุรกิจและผู้ใช้บริการของระบบโดยตรง และวิธีปฏิบัติในการให้บริการ ทั้งในกรณีปกติและกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน

“ข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ” (Scheme Rules) หมายความว่า ข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจและผู้ใช้บริการของระบบ ซึ่งกำหนดแนวปฏิบัติด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นในการให้บริการโอนเงินและชำระเงินผ่านระบบ โดยมีวัตถุประสงค์ให้การให้บริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย เป็นธรรม และสอดคล้องตามมาตรฐานสากลและกรอบหลักการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

“คณะทำงานขับเคลื่อนระบบการชำระเงิน” (Payment Strategy Forum : PSF) หรือ

(คณะ PSF) หมายความว่า คณะทำงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อน เสนอแนะ และผลักดันนโยบายด้านการพัฒนาระบบการชำระเงินให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ (End Users) ทั้งนี้ ภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

“ค่าธรรมเนียมการใช้บริการ” หมายความว่า ค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้บริการ และค่าธรรมเนียมอื่นใด (เช่น ค่าปรับ หรือค่าส่วนลด) ที่ผู้ประกอบการธุรกิจเรียกเก็บ (Infrastructure fee) จากผู้ให้บริการของระบบโดยตรง เนื่องด้วยมีการใช้ เข้าร่วม เชื่อมต่อ หรือให้บริการผ่านระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ให้บริการของระบบที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

“รพท.” หมายความว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย

4.2 หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องปฏิบัติตามประกาศ รพท. ที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศ รพท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ รวมถึงปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติมใน 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

4.2.1 ด้านธรรมาภิบาล

ผู้ประกอบการต้องดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ระบบโครงสร้างพื้นฐานสามารถให้บริการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน และต้องทำหน้าที่เป็นระบบกลางในการชำระเงินของระบบเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงผู้ประกอบการต้องประกอบกิจการโดยมีการดูแลประโยชน์ของสาธารณะและผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างครบถ้วนเหมาะสม ไม่ปิดกั้นการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงิน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการแข่งขัน การเติบโตอย่างยั่งยืน รวมถึงมีการพัฒนานวัตกรรมชำระเงิน อันจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ และการรักษาเสถียรภาพของระบบการชำระเงินและระบบการเงินของประเทศโดยรวม โดยผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(1) องค์ประกอบของคณะกรรมการ

(1.1) **คณะกรรมการ** ผู้ประกอบการต้องดูแลให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ หรือทักษะโดยรวมที่หลากหลายและเป็นประโยชน์กับลักษณะการให้บริการ ขนาด ความซับซ้อน และความเสี่ยงของการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินเพื่อให้สามารถกำกับดูแลกิจการ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางดำเนินงานของระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน เพื่อให้ดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะเป็นสำคัญ

(1.2) **กรรมการอิสระ** ผู้ประกอบการควรดูแลให้มีกรรมการอิสระในจำนวนที่เหมาะสมกับขนาด ความซับซ้อน และความเสี่ยงของการประกอบธุรกิจ เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอย่างมี

ประสิทธิภาพและให้ความสำคัญกับประโยชน์ของสาธารณะอย่างแท้จริง เช่น มีกรรมการอิสระจำนวน ไม่น้อยกว่า 2 ใน 5 (ร้อยละ 40) ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

(2) คุณสมบัติและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของกรรมการ และผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ

ผู้ประกอบธุรกิจต้องดำเนินการให้มีกรรมการ และผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ ที่มีคุณสมบัติและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ดังนี้

(2.1) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 14 ตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน และหลักเกณฑ์ที่ ธปท. ประกาศกำหนดเพิ่มเติม

(2.2) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์หรือทักษะที่จำเป็นและเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบในระดับที่ผู้ประกอบวิชาชีพพึงมี เช่น มีประสบการณ์ด้านการชำระเงิน ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือด้านการบริหารกิจการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินของประเทศ รวมทั้งสามารถใช้เวลาและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเพียงพอ เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ เช่น เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการที่จัดขึ้นในแต่ละปี

(2.3) กรรมการอิสระ ต้องไม่เป็นผู้บริหารหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานประจำ เป็นอิสระจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่และผู้บริหาร โดยในการจัดให้มีกรรมการอิสระ ผู้ประกอบธุรกิจสามารถดำเนินการโดยใช้แนวทางการคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการอิสระ ตามเอกสารแนบ 1

ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจควรกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกรรมการอิสระให้มีระยะเวลาที่สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี มีความโปร่งใส มีความอิสระและถ่วงดุลอำนาจบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม

(2.4) ผู้ประกอบธุรกิจต้องกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกรรมการที่ไม่ใช่กรรมการอิสระ และผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ ให้มีระยะเวลาที่สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี มีความโปร่งใส มีความอิสระและถ่วงดุลอำนาจบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม

(3) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

ผู้ประกอบธุรกิจต้องดูแลให้คณะกรรมการมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(3.1) มีหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่กำหนดในประกาศ ธปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ และมีบทบาทหน้าที่เพิ่มเติมเกี่ยวกับ (1) บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (2) การกำกับดูแลและติดตามความเสี่ยงเชิงระบบ (Systemic Risk) (3) การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะและผู้กำกับดูแล โดยมีรายละเอียดตาม

เอกสารแนบ 2 เพื่อให้สามารถกำกับดูแลกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพตามบทบาทของการให้บริการระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ทั้งนี้ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจจัดส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริษัท รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหาร รายงานการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ให้ ธปท. ภายใน 15 วัน นับจากวันที่คณะกรรมการชุดนั้น ๆ มีมติรับรองรายงานการประชุมแล้ว และรายงานการประชุมที่สำคัญอื่น ๆ ตามที่ ธปท. ร้องขอ

(3.2) กำกับ ควบคุม และดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะ ผลกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งการปฏิบัติตามนโยบายของ ธปท. ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการใช้ระบบโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินร่วมกัน (Interoperability) โดยไม่สร้างระบบย่อยที่กระจัดกระจาย (Fragmentation) ในระบบการชำระเงิน และดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามแนวนโยบาย ข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements) ตลอดจนข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (Scheme Rules) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน การเติบโตของระบบเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยและเสถียรภาพของระบบการชำระเงินและระบบเศรษฐกิจโดยรวม

(3.3) กำกับดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจกำหนดข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements) รวมถึงข้อกำหนดที่สำคัญในด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการของระบบ หลักเกณฑ์การเข้าร่วมการให้บริการและการออกจากระบบ (Access and Exit Regime) ที่เป็นธรรม โปร่งใส เปิดกว้าง และไม่ปิดกั้น โดยพิจารณาจากปัจจัยเชิงความเสี่ยง (risk-based criteria) ที่สอดคล้องกับแนวทางสากล เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและการแข่งขัน และต้องดูแลให้มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการให้บริการที่เป็นธรรม มีความสมเหตุสมผล สอดคล้องตามกรอบหลักการที่ ธปท. กำหนด ตลอดจนกำกับดูแลให้มีการติดตามและดำเนินการสำหรับผู้ให้บริการของระบบที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements) อย่างเข้มงวด

(3.4) กำหนดให้มีกลไกการกำกับดูแลที่ชัดเจน โปร่งใส ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้คณะกรรมการสามารถติดตาม กำกับดูแล และจัดการความเสี่ยงของผู้ประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามนโยบายของ ธปท. โดยอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีกลไกที่ช่วยบริหารจัดการ ดังนี้

(3.4.1) **จัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อย** เพื่อช่วยคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการให้เป็นไปตามนโยบายและกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

- (1) คณะกรรมการกำกับความเสี่ยง
- (2) คณะกรรมการตรวจสอบ
- (3) คณะกรรมการที่ทำหน้าที่สรรหาและ/หรือกำหนดค่าตอบแทน

รวมถึงประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ หรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ และ

(4) คณะกรรมการกำหนดค่าธรรมเนียม เพื่อติดตามและดูแลให้มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการให้บริการเป็นไปตามกรอบหลักการที่ สปท. กำหนด

(5) คณะกรรมการชด้อย่อยอื่นหรือผู้รับผิดชอบเพิ่มเติมตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อช่วยให้คณะกรรมการสามารถติดตามการดำเนินงาน เสถียรภาพของระบบและความเสี่ยงได้อย่างใกล้ชิดและครอบคลุมประเด็นสำคัญ

ทั้งนี้ สามารถดำเนินการตามแนวทางการกำหนดคณะกรรมการชด้อย่อยตามเอกสารแนบ 3

(3.4.2) กำหนดให้มีผู้บริหารระดับสูงทำหน้าที่ติดตาม กำกับดูแล และจัดการงานที่มีความเสี่ยงสำคัญ โดยอย่างน้อยต้องมีผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลงานสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลงานบริหารความเสี่ยง (Chief Risk Officer) เพื่อดูแลและติดตามความเสี่ยงในภาพรวมขององค์กร และผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลงานบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Chief Information Security Officer) เพื่อยกระดับและถ่วงดุลการบริหารความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยผู้บริหารทั้งสองต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในงานแต่ละด้าน และมีความเป็นอิสระแยกออกจากผู้บริหารด้านการดำเนินกิจการตามปกติทั่วไป (Business Operation) รวมทั้งมีระดับตำแหน่งตามบทบาทหน้าที่ที่สามารถถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายบริหารที่ดูแลการปฏิบัติงานหรือหน่วยธุรกิจ (first line) ได้

4.2.2 ด้านการบริหารความเสี่ยงและความปลอดภัย

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องกำหนดนโยบายและกรอบการบริหารความเสี่ยงสำคัญไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงินมีความมั่นคงปลอดภัย สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณชน โดยให้ผู้ประกอบการธุรกิจปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(1) บริหารความเสี่ยงด้านกฎหมาย ที่อาจเกิดจากการให้บริการกับผู้ให้บริการของระบบ อย่างน้อย ดังนี้

(1.1) กำหนดข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements) สำหรับการใช้บริการของผู้ใช้บริการของระบบโดยตรง โดยกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร สอดคล้องกับกฎหมาย หลักเกณฑ์ แนวนโยบาย และข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (Scheme Rules) พร้อมทั้งกำหนดให้ผู้ให้บริการของระบบโดยตรงดูแลให้ผู้ให้บริการของระบบโดยอ้อมที่เชื่อมผ่านตนเองถือปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการอย่างเคร่งครัดด้วย

(1.2) กำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินการ เช่น การปรับ หรือมาตรการลงโทษอื่น กรณีผู้ให้บริการของระบบโดยตรง ผ่าฝืน หรือปฏิบัติไม่เป็นไปตามข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements) หรือแนวนโยบาย หรือข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (Scheme Rules)

รวมถึงให้กำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินการในข้อตกลงร่วมทางธุรกิจในกรณีที่ระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงินมีการเชื่อมโยงกับระบบการโอนเงินและชำระเงินอื่น และระบบโครงสร้างพื้นฐานการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อื่น ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

นอกจากนี้ ผู้ประกอบธุรกิจต้องมีการทบทวนและปรับปรุงข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements) ที่เกี่ยวข้องตามข้อ (1.1) และมาตรการและแนวทางการดำเนินการตามข้อ (1.2) ให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

(2) บริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องติดตามดูแลความเสี่ยงด้านปฏิบัติการให้ระบบสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต อย่างน้อย ดังนี้

(2.1) กำหนดระดับเป้าหมายการให้บริการ (target service availability) ในระดับที่เทียบเคียงกับระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินของสากล ทั้งนี้ เมื่อเกิดกรณีที่ระบบหยุดชะงักหรือขัดข้องต้องสามารถกู้คืนระบบได้โดยเร็ว และสามารถกลับมาให้บริการได้ภายในระยะเวลา 2 ชั่วโมง⁴ นับตั้งแต่เกิดเหตุหยุดชะงักหรือขัดข้อง

(2.2) กำหนดแนวทางการจัดการขีดความสามารถและความเพียงพอของระบบ (operational capacity) รองรับปริมาณธุรกรรมภาวะปกติและภาวะที่อาจเพิ่มสูงขึ้นในสถานการณ์พิเศษ (scalable capacity for stress volume) โดยต้องสอดคล้องกับระดับเป้าหมายการให้บริการที่กำหนด (target service availability) เพื่อสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

(2.3) กำหนดนโยบายการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management: BCM) ให้สอดคล้องกับลักษณะการให้บริการ ขนาด ความซับซ้อน และความเสี่ยงของการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงผลกระทบในวงกว้างต่อการให้บริการแก่สาธารณะในกรณีที่เหตุการณ์ที่ทำให้บริการต้องหยุดชะงัก

(2.4) จัดทำแผนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Plan: BCP) ที่ครอบคลุมสถานการณ์หรือเหตุการณ์ผิดปกติ ทั้งในด้าน IT และ non-IT ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการของระบบโดยตรงและผู้ใช้บริการของระบบโดยอ้อม ประกอบด้วย กระบวนการและแนวทางในการจัดการปัญหาในทางปฏิบัติที่มีความชัดเจน รวมทั้งมีแผนการสื่อสารระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่ชัดเจน เป็นมาตรฐาน โดยมีการทดสอบแผนร่วมกับผู้ใช้บริการของระบบทุกระดับอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง รวมทั้งทบทวนและปรับปรุงแผนดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

ทั้งนี้ การกำหนดวิธีและระดับการทดสอบ BCP ต้องครอบคลุมสถานการณ์และสภาพแวดล้อมทั้งระบบ กระบวนการที่เสมือนจริงหรือใกล้เคียงความจริงมากที่สุด

⁴ อ้างอิง Principles for Financial Market Infrastructures (PFMI) 17 Operational risk

(3) ติดตามและบริหารความเสี่ยงสำคัญและความเสี่ยงเชิงระบบ

จัดให้มีเครื่องมือ กลไก และมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการติดตามความเสี่ยงที่สำคัญและความเสี่ยงเชิงระบบได้อย่างเท่าทัน ครอบคลุมความเสี่ยงที่อาจเกิดจากผู้ให้บริการของระบบ และกำหนดแนวทางการจัดการหรือแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น (1) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง : จัดให้มีเครื่องมือในการติดตามฐานะทางการเงิน และสินทรัพย์สภาพคล่อง (Liquid Assets) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ (2) ความเสี่ยงด้านเครดิต และด้านการชำระดุล : จัดให้มีระบบหรือเครื่องมือที่ช่วยผู้ให้บริการของระบบใช้ติดตามความเสี่ยงด้านเครดิต และประเมินความเพียงพอของสภาพคล่องที่ใช้ในการชำระดุลเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการชำระดุลและความเสี่ยงเชิงระบบได้อย่างเท่าทัน และ (3) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ : จัดให้มีระบบ มาตรการ และเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ให้บริการของระบบสามารถป้องกันและตรวจจับความเสี่ยงจากภัยทุจริตทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

(4) ติดตามดูแลให้ระบบมีความปลอดภัย มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการทางธุรกิจ

(4.1) จัดทำแผนประมาณการลงทุน เพื่อรองรับการให้บริการ การดำเนินโครงการสำคัญ และการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการรักษาความมั่นคงปลอดภัย มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง ตอบสนองความต้องการที่มีการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาของเทคโนโลยีและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และนโยบายการพัฒนาระบบการชำระเงินของประเทศ ทั้งนี้ แผนประมาณการลงทุนดังกล่าวควรครอบคลุมเงินทุนรองรับความเสี่ยงด้านเครดิตและสภาพคล่องในการชำระดุล (settlement) ของผู้ให้บริการของระบบ หรือเงินทุน reserve (buffer) รองรับกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน และเงินทุนสำหรับการพัฒนาบริการระบบในอนาคต

โดยให้ผู้ประกอบธุรกิจนำส่งแผนประมาณการลงทุนล่วงหน้าเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี และแผนการจ่ายเงินปันผล (ถ้ามี) ให้ ธปท. เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ ภายใน 45 วันนับจากวันที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการชุดย่อยที่ได้รับมอบหมายเห็นชอบ

(4.2) กรณีผู้ประกอบธุรกิจมีการให้บริการระบบอื่นเพิ่มเติมที่อาจส่งผลกระทบต่อการใช้บริการระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน เช่น มีการใช้ทรัพยากรในการให้บริการ ระบบงานหรือเครือข่ายร่วมกัน ต้องแจ้งให้ ธปท. ทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนผู้ประกอบธุรกิจเริ่มให้บริการ ทั้งนี้ ธปท. อาจให้ผู้ประกอบธุรกิจส่งข้อมูลเพิ่มเติม หรือทักท้วง หรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขเพิ่มเติมให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการด้วยก็ได้ โดยในการดำเนินการดังกล่าว ธปท. จะแจ้งให้ผู้ประกอบธุรกิจทราบ

4.2.3 ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมการแข่งขันของผู้ใช้บริการของระบบ

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องกำหนดข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements) ที่ชัดเจน โดยต้องเปิดให้ผู้ให้บริการชำระเงินภายใต้การกำกับที่มีคุณสมบัติและมีความพร้อมในด้านความปลอดภัยของระบบ มีความน่าเชื่อถือในการให้บริการชำระเงินสามารถเข้าใช้บริการได้ โดยไม่กำหนดหลักเกณฑ์ในลักษณะที่เป็นการปิดกั้นการเข้าถึงหรือเข้าร่วมใช้บริการระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน รวมถึงต้องให้ข้อมูลการดำเนินงานที่เพียงพอต่อผู้ให้บริการของระบบ เพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความเสี่ยง ค่าธรรมเนียม และต้นทุนที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมใช้บริการระบบ โดยผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(1) ข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements)

กำหนดข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements) ที่ชัดเจนสำหรับผู้ให้บริการของระบบโดยตรง และครอบคลุมการให้บริการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับกฎหมาย หลักเกณฑ์ แนวนโยบาย และข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (Scheme Rules) โดยคำนึงถึงความเท่าเทียม ความปลอดภัย และประสิทธิภาพของระบบ และเปิดเผยข้อตกลงดังกล่าวต่อผู้ให้บริการของระบบอย่างทั่วถึง

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจต้องดูแลให้มีการกำหนดข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements) ข้างต้นให้ผู้ให้บริการของระบบโดยตรงถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้เพื่อดูแลผู้ให้บริการของระบบโดยอ้อมอีกด้วย

(2) หลักเกณฑ์การเข้าร่วมการให้บริการและการออกจากระบบ (Access and Exit Regime)

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องดำเนินการ ดังนี้

(2.1) กำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการให้บริการและการออกจากระบบ (Access and Exit Regime) ให้มีรายละเอียดที่ชัดเจน มีความโปร่งใส และเป็นธรรม (Fair and Open) โดยเปิดให้ผู้ประกอบการธุรกิจบริการชำระเงินภายใต้กำกับที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีความพร้อม สามารถเข้าเป็นผู้ให้บริการของระบบได้ ตามปัจจัยเชิงความเสี่ยง (Risk-based Criteria) และหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการจำกัดหรือขัดขวาง หรือลิดรอนสิทธิการเข้าร่วมเป็นผู้ให้บริการของระบบ ครอบคลุมทั้งผู้ให้บริการของระบบโดยตรงและโดยอ้อม

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจต้องมีการทบทวนหลักเกณฑ์ดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ เช่น อย่างน้อยทุก 2 ปี และต้องเปิดเผยหลักเกณฑ์ต่อสาธารณะ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องสอดคล้องกับกรอบหลักการในการกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการให้บริการและการออกจากระบบตามเอกสารแนบ 4

(2.2) จัดให้มีการรับฟังความเห็นจากผู้ให้บริการของระบบที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และจัดส่งหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการใช้บริการและการออกจากระบบให้ ธปท. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนเริ่มใช้บังคับหรือก่อนมีการเปลี่ยนแปลง โดย ธปท. จะพิจารณาภายใน 45 วันทำการนับจากวันที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

ทั้งนี้ ธปท. อาจพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่ก็ได้ หรืออาจพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้ หรือเพิกถอนความเห็นชอบในภายหลังก็ได้ หากพบว่ามีการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริงที่แจ้งไว้ต่อ ธปท. หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด

(3) หลักเกณฑ์การกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการ

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องดำเนินการ ดังนี้

(3.1) กำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการอย่างโปร่งใส เป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับการให้บริการระบบของผู้ให้บริการของระบบโดยตรง สอดคล้องตามกรอบหลักการที่เป็นธรรม เสมอภาค และไม่ปิดกั้นการเข้าถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินตามเอกสารแนบ 5

(3.2) จัดส่งรายละเอียดการกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการที่เรียกเก็บจากผู้ให้บริการของระบบโดยตรง ซึ่งผ่านการรับฟังความเห็นจากผู้ให้บริการของระบบและผ่านการให้ความเห็นของคณะ PSF แล้ว พร้อมข้อมูลและเอกสารประกอบตามเอกสารแนบ 5 ให้ ธปท. ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน ก่อนเริ่มใช้บังคับหรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงค่าธรรมเนียมดังกล่าว ทั้งนี้ ธปท. อาจให้ผู้ประกอบธุรกิจส่งข้อมูลเพิ่มเติม หรือทักท้วง หรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขเพิ่มเติมให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการด้วยก็ได้ โดยในการดำเนินการดังกล่าว ธปท. จะแจ้งให้ผู้ประกอบธุรกิจทราบ

(4) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ใช้บริการของระบบ

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องจัดให้มีกระบวนการจัดการกรณีเกิดการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements) แนวนโยบาย และข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (Scheme Rules) ตลอดจนมีช่องทางและวิธีการสำหรับการดูแลข้อร้องเรียนจากผู้ให้บริการของระบบ เช่น ผู้ให้บริการของระบบที่มีการเชื่อมโยงกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดตามเอกสารแนบ 6

4.3 การขอผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์

ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามประกาศฉบับนี้ โดยมีเหตุจำเป็นหรือเหตุการณ์พิเศษ ซึ่งอาจส่งผลกระทบในการให้บริการอย่างต่อเนื่อง หรือต่อความน่าเชื่อถือของระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ผู้ประกอบธุรกิจสามารถยื่นขอผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว พร้อมชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นต่อ ธปท. โดย ธปท. อาจพิจารณาอนุญาตหรือไม่ก็ได้ หรือกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้ถือปฏิบัติเพิ่มเติมด้วยก็ได้

5. บทเฉพาะกาล

ในระยะแรกที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

5.1. ให้ผู้ประกอบการจัดทำแผนการด้านธรรมาภิบาลเกี่ยวกับการจัดให้มีคณะกรรมการ คณะกรรมการชุดย่อย และผู้บริหารระดับสูงที่ทำหน้าที่ติดตาม กำกับดูแล และจัดการงานที่มีความเสี่ยงสำคัญ ตามบทบาทหน้าที่ที่ประกาศกำหนดในข้อ 4.2.1 ให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ

5.2. ให้ผู้ประกอบการจัดทำหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการให้บริการและการออกจากระบบ ให้เป็นไปตามที่ประกาศกำหนดในข้อ 4.2.3 (2) ซึ่งรวมถึงการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ให้บริการ ของระบบและผู้เกี่ยวข้อง และจัดส่งให้ ธปท. ให้ความเห็นชอบภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ

5.3. ในกรณีที่ผู้ประกอบการมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการอยู่เดิมก่อนที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ผู้ประกอบการดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดค่าธรรมเนียมการให้บริการตามที่ ประกาศนี้กำหนดในข้อ 4.2.3 (3) รวมถึงการจัดส่งรายละเอียดการกำหนดค่าธรรมเนียมการให้บริการที่ เรียกเก็บซึ่งผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ให้บริการของระบบ และผ่านการให้ความเห็นของคณะ PSF แล้ว พร้อมข้อมูลและเอกสารประกอบตามเอกสารแนบ 5 ให้ ธปท. ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้ บังคับ ซึ่งหาก ธปท. มิได้ทักท้วง หรือขอให้ส่งข้อมูลเพิ่มเติม หรือกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ประกอบการปฏิบัติ เพิ่มเติมภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับเอกสารถูกต้องครบถ้วน ให้ผู้ประกอบการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ตามรายละเอียดการกำหนดการกำหนดค่าธรรมเนียมการให้บริการที่ส่งให้ ธปท. ตามหลักเกณฑ์ของ ประกาศนี้ต่อไปได้

5.4 ในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่สามารถดำเนินการตามบทเฉพาะกาลในข้อ 5.1 ถึง 5.3 ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยมีเหตุจำเป็นหรือพฤติการณ์พิเศษ ผู้ประกอบการสามารถยื่นขออนุญาต ขยายระยะเวลาพร้อมชี้แจงเหตุผล ความจำเป็น และกำหนดเวลาที่จะดำเนินการแล้วเสร็จต่อ ธปท. โดย ธปท. อาจจะพิจารณาอนุญาตหรือไม่ก็ได้ หรืออาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้ถือปฏิบัติเพิ่มเติมด้วยก็ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามประกาศนี้ภายใน 180 วันนับแต่ วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ

5.5 ในระหว่างระยะเวลาตามข้อ 5.3 และข้อ 5.4 ให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการ เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการให้บริการตามเดิมไปพลางก่อนได้

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ XX พฤษภาคม 2568

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5054, 0 2283 6413, 0 2283 5027

แนวทางการคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการอิสระ

การจัดให้มีกรรมการอิสระในสัดส่วนที่เหมาะสม เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการช่วยให้คณะกรรมการของผู้ประกอบธุรกิจมีการบริหารจัดการ ที่โปร่งใส น่าเชื่อถือ สอดคล้องตามธรรมาภิบาลที่ดี ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจสามารถใช้แนวทางการคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการอิสระนี้ได้ตามความเหมาะสม

ผู้ประกอบธุรกิจควรจัดให้มีกรรมการอิสระในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยกรรมการอิสระ **ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้**

- (1) ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งมาจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการหรือใช้บริการในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ผู้แทนของผู้ประกอบธุรกิจบริการการเงิน ผู้แทนของผู้ใช้บริการ ผู้บริโภค หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการชำระเงิน ด้านการเงิน ด้านการบริหารความเสี่ยง หรือเกี่ยวข้องกับกิจการที่ให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านการเงินของประเทศ
- (2) ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานประจำ โดยสามารถให้ความเห็น ตัดสินใจ หรือลงมติเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการได้อย่างเป็นอิสระด้วยความเป็นกลาง
- (3) ไม่เป็นหรือเคยเป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมในการบริหารงาน และไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้จัดการ ผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ หรือ พนักงาน ลูกจ้าง หรือที่ปรึกษาที่ได้เงินเดือนประจำของกิจการ เว้นแต่จะพ้นจากตำแหน่งหรือสถานะดังกล่าวเป็นระยะเวลาานพอสมควร เช่น ไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับแต่งตั้ง

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

คณะกรรมการของผู้ประกอบธุรกิจ ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินของประเทศ ซึ่งต้องมีการติดตามกำกับดูแลความเสี่ยงเชิงระบบ (Systemic risk) เพื่อให้สามารถบริการได้อย่างต่อเนื่อง มีเสถียรภาพ มีความมั่นคงปลอดภัย รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการของระบบสามารถเข้าร่วมใช้บริการ เพื่อสนับสนุนการแข่งขัน การพัฒนานวัตกรรม อันจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชน ผู้ประกอบธุรกิจต้องกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการให้ครอบคลุมอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้

1 การกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท

1.1 จัดให้มีกฎบัตรคณะกรรมการ (Board Charter) เพื่อกำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของกรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ กระบวนการทำงาน การรายงาน รวมถึงเรื่องสำคัญที่คณะกรรมการต้องพิจารณาตัดสินใจหรือรับทราบ

1.2 กำหนดเป้าหมาย พันธกิจ กลยุทธ์ นโยบายและแผนการดำเนินธุรกิจ ในการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ซึ่งต้องมุ่งเน้นการส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัย ความมีเสถียรภาพทางการเงิน และประสิทธิภาพของระบบการชำระเงินและระบบการเงิน ให้สอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของภาครัฐ

1.3 กำกับดูแลให้มีการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ และผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ รวมถึงคณะกรรมการชุดย่อย เป็นรายบุคคลอย่างอิสระเป็นประจำหรืออย่างน้อยปีละครั้ง

1.4 ปลุกฝังวัฒนธรรมด้านการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้ประกอบธุรกิจในการดำเนินธุรกิจให้เหมาะสมกับความเสี่ยงและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยริเริ่มและผลักดันวัฒนธรรมด้านความเสี่ยงของบริษัท (tone from the top) เช่น กำหนดความคาดหวังในเรื่องวัฒนธรรมด้านความเสี่ยงให้ชัดเจน ส่งเสริมและดูแลให้มีการนำวัฒนธรรมด้านความเสี่ยงไปปฏิบัติทั่วทั้งองค์กร ติดตามและประเมินอย่างต่อเนื่อง ดูแลให้มีกระบวนการแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมและทันการณ์

2 การกำกับดูแลและติดตามความเสี่ยงเชิงระบบ

2.1 พิจารณานุมัตินโยบายการบริหารความเสี่ยง โดยกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) และติดตามดูแลความเสี่ยงสำคัญด้านต่าง ๆ ที่อาจสร้างผลกระทบต่อระบบชำระเงินในวงกว้าง (Systemic Risk) ครอบคลุมความเสี่ยงที่อาจเกิดจากผู้ใช้บริการของระบบโดยอ้อม (Indirect Participant) และความเสี่ยงจากการเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ (linkage) ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้สามารถควบคุมความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม โดยต้องทบทวนอย่างสม่ำเสมอเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

อย่างมีนัยสำคัญ หรืออย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง รวมถึงดูแลให้มีการบริหารความเสี่ยง มาตรการป้องกันหรือ
สั่งการให้แก้ไขปัญหาอย่างทัน่วงที

2.2 กำหนดนโยบายการป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest)

เพื่อให้การตัดสินใจคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะอย่างแท้จริง การตัดสินใจที่อาจส่งผลกระทบต่อ
สาธารณชนและประเทศต้องมีความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส

2.3 กำกับดูแลติดตามเสถียรภาพของระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบ

การเงิน ให้มีความมั่นคงปลอดภัย มีความพร้อม ในการให้บริการได้อย่างต่อเนื่องทั้งในภาวะปกติและภาวะ
ฉุกเฉิน โดยมีการมอบหมายให้คณะกรรมการชุดย่อยหรือผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2.4 กำหนดกรอบ (Criteria) และแนวทางการรายงานเรื่องสำคัญที่ต้องให้คณะกรรมการ

พิจารณาเห็นชอบและรับทราบอย่างสม่ำเสมอ โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อการให้บริการระบบการชำระเงิน
รายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ผู้ใช้บริการของระบบ และการจัดการทรัพยากรในภาพรวม โดยอย่างน้อย
ควรครอบคลุมในเรื่องสำคัญ เช่น

- การดำเนินโครงการที่สำคัญ โดยมีการประเมินผลกระทบก่อนเริ่มโครงการทั้งในด้าน
ความปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
และรายงานความคืบหน้ารวมทั้งการประเมินผลกระทบเป็นระยะ รวมถึงแผนประมาณการลงทุนเพื่อพัฒนา
ระบบหรือบริการในอนาคต และการมีเงินทุนสำรองเพื่อรองรับกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน
- เหตุการณ์ผิดปกติที่ส่งผลกระทบต่อการให้บริการอย่างต่อเนื่อง และส่งผลกระทบต่อ
การใช้บริการของประชาชนเป็นวงกว้าง
- การดำเนินการกรณีที่มีผู้ประกอบการธุรกิจถูกร้องเรียนหรือเกิดข้อพิพาทกับผู้ใช้บริการของ
ระบบหรือผู้เกี่ยวข้อง หรือมีการฝ่าฝืนหรือเข้าข่ายไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อตกลงในการให้บริการ (Service
Agreements) แนวนโยบาย และข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (Scheme Rules)
- รายงานการติดตามสถานะความเสี่ยงด้านต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงสถานะความเสี่ยง
สำคัญที่อาจกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัท ผลการทดสอบ Stress Test ครอบคลุมสถานการณ์
ความเสี่ยงด้านต่าง ๆ รวมถึงความเสี่ยงจากการที่ผู้ใช้บริการของระบบฝ่าฝืนหรือปฏิบัติไม่เป็นไปตาม
ข้อตกลงในการให้บริการ (Service Agreements) แนวนโยบาย และข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (Scheme
Rules) รวมถึงมาตรการและการดำเนินการกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนข้อตกลงดังกล่าว เพื่อให้มั่นใจว่าได้ดูแลและ
ติดตามความเสี่ยงได้ครบถ้วน

3 การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะและผู้กำกับดูแล

3.1 กำหนดกรอบและแนวทางการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และดูแลให้มีการ

เผยแพร่ข้อมูลอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และสม่ำเสมอ เช่น ข้อมูลการให้บริการในภาพรวม ข้อมูลการกำกับดูแล

กิจการตามหลักธรรมาภิบาล และผลการประเมินตนเองตามเกณฑ์ PFMI ซึ่งต้องมีการประเมินอย่างน้อย ทุก 2 ปี เป็นต้น

3.2 ดูแลให้มีการจัดทำรายงานการประชุมของคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการย่อย ให้มีเนื้อหาครบถ้วน โดยระบุความเห็นที่สำคัญเป็นรายบุคคลสำหรับวาระเพื่อพิจารณาที่สำคัญ และให้จัดส่ง สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริษัท รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหาร รายงานการประชุม คณะกรรมการตรวจสอบ รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ให้ ธปท. ตามหลักเกณฑ์ที่ กำหนด รวมถึงรายงานการประชุมที่สำคัญอื่น ๆ ตามที่ ธปท. ร้องขอ

การกำหนดคณะกรรมการชุดย่อย

คณะกรรมการของผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยเพื่อช่วยสนับสนุนการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยคำนึงถึงลักษณะการให้บริการ ขนาด ความซับซ้อน และความเสี่ยงของการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ตลอดจนกลยุทธ์และการดำเนินงานในระยะยาว โดยอย่างน้อยต้องดูแลให้มี (1) คณะกรรมการกำกับความเสี่ยง (2) คณะกรรมการตรวจสอบ (3) คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนและ/หรือการสรรหา และ (4) คณะกรรมการกำหนดค่าธรรมเนียม นอกจากนี้ คณะกรรมการอาจพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการชุดย่อยหรือผู้รับผิดชอบอื่น ๆ เพิ่มเติมตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อช่วยให้คณะกรรมการสามารถติดตามการดำเนินงาน เสถียรภาพของระบบ และความเสี่ยงได้อย่างใกล้ชิดและครอบคลุมประเด็นสำคัญ ซึ่งควรมีองค์ประกอบและบทบาทหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1) คณะกรรมการกำกับความเสี่ยง (Risk Committee)

องค์ประกอบและบทบาทหน้าที่

(1) ประธานคณะกรรมการกำกับความเสี่ยงควรเป็นกรรมการอิสระ หรือกรรมการที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร

(2) มีกรรมการอย่างน้อยหนึ่งคนที่มีความรู้ ประสบการณ์ และมีความเข้าใจด้านความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเงินหรือธุรกิจการชำระเงิน

(3) กำกับดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจมีมาตรการ กลไก และเครื่องมือในการติดตามความเสี่ยงสำคัญอย่างรอบด้าน เช่น ความเสี่ยงด้านกฎหมาย ด้านเครดิต ด้านสภาพคล่อง ด้านปฏิบัติการ ทั้งที่มาจากผู้ใช้บริการระบบโดยตรง และผู้ใช้บริการของระบบโดยอ้อม เพื่อป้องกันความเสี่ยงเชิงระบบ และผลกระทบต่อสาธารณะ รวมทั้งทบทวนและสอบทานความเพียงพอของมาตรการ กลไก และเครื่องมือดังกล่าว ให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งหรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ

(4) ดูแลให้ผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลด้านบริหารความเสี่ยงปฏิบัติตามนโยบายและกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงทุกประเภท รวมถึงการทบทวน สอบทานระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และประเมินว่ามีการดำเนินการตามนโยบายและกลยุทธ์ดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

2) คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee)

องค์ประกอบและบทบาทหน้าที่

(1) ประธานคณะกรรมการตรวจสอบควรเป็นกรรมการอิสระ

(2) คณะกรรมการตรวจสอบไม่ควรเป็นผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการหรือผู้ซึ่งมีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยต้องได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการ หรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทให้เป็นกรรมการตรวจสอบ

(3) ประธานคณะกรรมการตรวจสอบไม่ควรเป็นประธานในคณะกรรมการบริษัท
คณะกรรมการกำกับความเสี่ยง หรือคณะกรรมการสรรหาและ/หรือกำหนดค่าตอบแทน

(4) ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียกับบริษัท เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และให้ความเห็น
อย่างเป็นอิสระ โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ

(5) สอบทานการปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

3) คณะกรรมการสรรหาและ/หรือกำหนดค่าตอบแทน

องค์ประกอบและบทบาทหน้าที่

(1) ประธานคณะกรรมการสรรหาและ/หรือกำหนดค่าตอบแทนควรเป็นกรรมการอิสระ

(2) กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหากรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ เพื่อ
เสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ

(3) กำหนดนโยบาย และกรอบแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานของกรรมการ และผู้ซึ่ง
มีอำนาจจัดการ เพื่อพิจารณาค่าตอบแทน

4) คณะกรรมการกำหนดค่าธรรมเนียม

องค์ประกอบและบทบาทหน้าที่

(1) ประธานคณะกรรมการค่าธรรมเนียมควรเป็นกรรมการอิสระ

(2) ติดตาม ดูแลให้มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการให้บริการต่าง ๆ เป็นไปตามกรอบหลักการ
ที่ ธปท. กำหนด เช่น ความเป็นธรรม สมเหตุสมผล รวมถึงการติดตามปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ
(Scheme Rules) ในด้านการกำหนดค่าธรรมเนียม

5) คณะกรรมการชุดย่อยอื่นหรือผู้รับผิดชอบ เพื่อช่วยในการติดตามการดำเนินงาน เสถียรภาพ
ของระบบและความเสี่ยงที่สำคัญ เช่น คณะกรรมการกำกับดูแลด้านความพร้อมและความต่อเนื่องในการ
ให้บริการ (Payment Service and Operation Committee หรือ คณะกรรมการบริหารจัดการและกำกับดูแล
การปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Steering Committee) หรือคณะกรรมการติดตาม กำกับดูแล
การปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการ และข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (Rule Enforcement Committee)
โดยสามารถกำหนดองค์ประกอบของกรรมการหรือผู้รับผิดชอบ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบได้
ตามความเหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักเกณฑ์การเข้าร่วมการให้บริการและการออกจากระบบ ของระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการให้บริการและการออกจากระบบตามแนวทางดังนี้

1. กรอบหลักการในการกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการให้บริการและการออกจากระบบ

1.1 หลักเกณฑ์การเข้าร่วมการให้บริการและการออกจากระบบ ต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจน มีความโปร่งใสและเป็นธรรม (Fair and Open) ไม่ปิดกั้นหรือลิดรอนสิทธิการเข้าถึงบริการของระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

1.2 การกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการให้บริการและการออกจากระบบ ต้องกำหนดโดยพิจารณาจากปัจจัยเชิงความเสี่ยง (Risk-based Criteria) ความมั่นคงปลอดภัย ความมีประสิทธิภาพและความเสี่ยงสำคัญของระบบ รวมทั้งสภาพแวดล้อมของระบบการชำระเงินในประเทศ โดยหากผู้ประกอบการธุรกิจปฏิเสธการขอเข้าร่วมระบบของผู้สมัครรายใด จะต้องชี้แจงเหตุผล พร้อมผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่ครบถ้วนต่อผู้สมัครอย่างชัดเจน โปร่งใส เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ ตัวอย่างของ Risk-based Criteria ประกอบด้วย

ความเสี่ยง	สาระสำคัญ
ด้านการเงิน (Financial Risk)	มีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่าที่กำหนดตามประเภทใบอนุญาตที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน และสามารถแสดงนโยบายและกระบวนการจัดการความเสี่ยงด้านเครดิตและสภาพคล่องได้
ด้านปฏิบัติการ (Operational Risk)	มีระบบงาน บุคลากร และกระบวนการทำงาน ที่มีความพร้อมทั้งในการดำเนินงานปกติและเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน สอดคล้องตามข้อกำหนดการให้บริการ
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Risk)	มีระบบงานด้าน IT ที่มีความมั่นคงปลอดภัย ถูกต้องเชื่อถือได้ และให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการป้องกันภัยไซเบอร์ ที่ได้มาตรฐานการเชื่อมต่อกับผู้ให้บริการระบบและสมาชิกอื่น ๆ
ด้านกฎหมาย (Legal risk)	ได้รับใบอนุญาตการประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน และมีความพร้อมในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์กำกับดูแลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (AML/CFT) กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)

2. ในการรับผู้ให้บริการของระบบรายใหม่ ให้มีการประเมินความเสี่ยง ประเมินความพร้อม และวิเคราะห์ผลกระทบต่อผู้ให้บริการของระบบรายอื่น และระบบการชำระเงินโดยรวม และจัดให้มีการทดสอบการเข้าร่วมระบบอย่างเหมาะสม เพื่อให้การเข้าร่วมระบบของผู้ให้บริการรายใหม่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงอันจะกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงินโดยรวม ตลอดจนมีความพร้อมในการเชื่อมต่อ และพัฒนาระบบให้สอดคล้องตามหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการใช้บริการและการออกจากระบบ

3. กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ให้บริการของระบบ ทั้งผู้ให้บริการของระบบโดยตรงและโดยอ้อม โดยกำหนดในข้อตกลงในการให้บริการระหว่างกันในแต่ละทอดอย่างชัดเจน พร้อมทั้งจัดให้มีกลไก มาตรการควบคุม ติดตามความเสี่ยง และการปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการของผู้ให้บริการของระบบทุกทอดอย่างสม่ำเสมอ

4. กำหนดให้ผู้ให้บริการของระบบโดยตรงรับผิดชอบต่อการให้บริการต่อไปยังผู้ที่มาเชื่อมต่อ หรือผู้ให้บริการของระบบโดยอ้อมเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมของตนเอง โดยกำหนดในข้อตกลงในการให้บริการ รวมทั้งผู้ให้บริการของระบบโดยตรงต้องดูแลให้ผู้ที่มาเชื่อมต่อปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการอย่างเคร่งครัด และไม่ใช้การเชื่อมต่ออีกทอดนี้เป็นการหลีกเลี่ยงการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการ

หลักเกณฑ์การกำหนดค่าธรรมเนียมการให้บริการของ ระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

ผู้ประกอบการต้องกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากการให้บริการระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ดังนี้

1. กรอบหลักการ: การกำหนดค่าธรรมเนียมการให้บริการและค่าใช้จ่ายอื่น ที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากผู้ให้บริการของระบบ ต้องสอดคล้องตามหลักการที่มุ่งหวังให้เกิดความเป็นธรรม เสมอภาค และไม่ปิดกั้นการเข้าถึงระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงินที่ถือเป็นระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินสำคัญหรือการให้บริการการชำระเงิน ดังต่อไปนี้

1.1 สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพของการให้บริการ และการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการชำระเงินอย่างต่อเนื่อง

1.2 สอดคล้องกับต้นทุนการให้บริการที่สมเหตุสมผล ซึ่งรวมถึงต้นทุนจากการดำเนินงานประจำ และต้นทุนสำหรับการลงทุนพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและบริการการชำระเงิน

1.3 มีความโปร่งใส เป็นธรรม เสมอภาคกับผู้ให้บริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Stakeholders) ทั้งในด้านการกระบวนการและผลลัพธ์ของการกำหนดค่าธรรมเนียม ไม่ก่อให้เกิดการกีดกัน ในการประกอบธุรกิจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม และส่งเสริมการแข่งขันอย่างเท่าเทียม

1.4 สนับสนุนให้ผู้ให้บริการของระบบโดยตรงและผู้ให้บริการของระบบโดยอ้อมสามารถให้บริการได้อย่างยั่งยืน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานและบริการของผู้ให้บริการของระบบรายใหม่ที่มีศักยภาพ และไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมซ้ำซ้อน

1.5 สนับสนุนให้ผู้ให้บริการของระบบปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (Scheme Rules) เพื่อให้การทำธุรกรรมการชำระเงินหรือโอนเงินดำเนินการผ่านช่องทางและรูปแบบที่ถูกต้อง โดยไม่สร้างแรงจูงใจให้เกิดการหลีกเลี่ยงกฎเกณฑ์และข้อตกลงต่าง ๆ

2. ขอบเขตการบังคับใช้: ให้ผู้ประกอบการนำกรอบหลักการตาม 1 มาใช้กับการกำหนดค่าธรรมเนียมการให้บริการที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากผู้ให้บริการของระบบโดยตรง ตัวอย่างเช่น

ค่าธรรมเนียมการให้บริการ	ตัวอย่างประเภทค่าธรรมเนียม*
ค่าธรรมเนียมการให้บริการที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากผู้ให้บริการของระบบ	1) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 2) ค่าธรรมเนียมรายปี 3) ค่าธรรมเนียมการให้บริการต่อครั้ง (transaction fee) หรือ switching fee 4) ค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายอื่นที่มีการเรียกเก็บ เช่น look up fee

*ประเภทค่าธรรมเนียมดังกล่าว เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น โดย ธปท. อาจกำหนดเพิ่มเติมได้

3. ข้อมูลที่ต้องจัดส่งให้ ธปท.

ให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดส่งข้อมูลการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการ และข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ ธปท. ตามรายละเอียดดังนี้

3.1 อัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการที่ผู้ประกอบธุรกิจเรียกเก็บ (ตามตารางแนบ)

- 1) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 2) ค่าธรรมเนียมรายปี
- 3) ค่าธรรมเนียมการให้บริการต่อครั้ง (transaction fee) หรือ switching fee
- 4) ค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายอื่นที่มีการเรียกเก็บ เช่น look up fee

3.2 วิธีการคิดค่าธรรมเนียมแต่ละประเภทพร้อมสูตรที่ใช้ และรายละเอียดประกอบ เช่น สมมติฐานที่ใช้ในการคำนวณ ปริมาณธุรกรรมที่ใช้ในการคิดคำนวณ ซึ่งรวมถึงปริมาณธุรกรรมในอดีต และประมาณการธุรกรรมในอนาคต รวมทั้งข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคิดค่าธรรมเนียม

3.3 ต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องและวิธีการคำนวณพร้อมสูตร และรายละเอียดข้อมูลประกอบการคิดคำนวณ เช่น สมมติฐานที่ใช้ในการคำนวณ ปริมาณธุรกรรมที่ใช้ในการคิดคำนวณ เงินลงทุน และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตัวอย่างวิธีการคำนวณต้นทุนที่อาจใช้ได้ เช่น

■ วิธีการคำนวณโดยจัดสรรจากต้นทุนและค่าใช้จ่ายทั้งหมด (Fully Distributed

Costs : FDC)

$$\text{Cost per Transaction} = [(\text{CAPEX} + \text{OPEX}) + (\text{Staff Cost} \times \% \text{FTE}) + (\text{SG\&A})] / \# \text{Transaction}$$

วิธี FDC เป็นการคำนวณต้นทุนต่อรายการธุรกรรม โดยต้นทุนบริการเกิดจากการจัดสรรจากต้นทุนและค่าใช้จ่ายทั้งหมด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายลงทุน (Capital Expenditure : CAPEX) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operation Expenditure) ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร (Staff Cost) และค่าใช้จ่ายด้านการขายและการบริหาร ทหารด้วยจำนวนปริมาณธุรกรรมของระบบหรือบริการนั้น

■ วิธีการคำนวณจากต้นทุนส่วนเพิ่มในระยะยาว (Long-run Incremental

Costs : LRIC)

$$\text{Cost per Transaction} = [(\text{Incremental CAPEX} + \text{Incremental OPEX})] / \# \text{Transaction}$$

วิธี LRIC เป็นการคำนวณต้นทุนต่อรายการธุรกรรม โดยต้นทุนบริการเกิดจากมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานส่วนเพิ่มในระยะยาว ทหารด้วยจำนวนปริมาณธุรกรรมของระบบหรือบริการนั้น

3.4 ข้อมูลจากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ให้บริการของระบบ

3.5 รายงานการประชุมของคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดค่าธรรมเนียม เช่น คณะทำงานพิจารณากลับกรอกรกำหนดค่าธรรมเนียมการให้บริการ และรายงานการประชุมคณะ PSF ซึ่งรวมถึงการประเมินผลกระทบของการคิดค่าธรรมเนียมการให้บริการต่อผู้ใช้บริการของระบบและระบบการชำระเงินโดยรวม

3.6 ข้อมูลอื่น ๆ ตามที่ ธปท. ร้องขอเพื่อประกอบการพิจารณา

ตัวอย่างแบบฟอร์มการจัดส่งข้อมูลการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการ
และข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ ธปท.

อัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการที่ผู้ประกอบการธุรกิจเรียกเก็บ

ชื่อผู้ประกอบการธุรกิจบริษัท....(ผู้ประกอบการธุรกิจ SIRPS).....

ประเภทใบอนุญาตที่ได้รับ

ผู้ประสานงาน

ข้อมูลเพียงวันที่

ค่าธรรมเนียมการให้บริการ	อัตราค่าธรรมเนียม ปัจจุบัน	หลักการและวิธีการในการ กำหนดค่าธรรมเนียม เช่น cost recovery, cost-plus	วิธีการประเมินต้นทุนและ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น วิธี FDC วิธี LRIC + รายละเอียด
ค่าแรกเข้า			
ค่ารายปี			
ค่าบริการ (ต่อรายการ/ครั้ง) Transaction/Switching fee			
ค่า look up			

การคุ้มครองผู้ใช้บริการของระบบของระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องดำเนินการให้มีการคุ้มครองผู้ใช้บริการของระบบ โดยจัดให้มีกระบวนการและเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาและข้อร้องเรียนจากผู้ใช้บริการของระบบ รวมถึงมาตรการเพื่อดูแลความเสี่ยงจากการปฏิบัติไม่เป็นไปตามข้อตกลงในการให้บริการ หรือข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (scheme rules) อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเปิดเผยผลการดำเนินงานที่สำคัญตามมาตรฐานสากล ดังนี้

1. จัดให้มีมาตรการในการจัดการกรณีเกิดการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงในการให้บริการ แนวนโยบาย ข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ โดยจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน พร้อมทั้งเปิดเผยให้ผู้ใช้บริการของระบบรับทราบ เพื่อให้ผู้ใช้บริการของระบบตระหนักถึงความเสี่ยงและปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อตกลงในการให้บริการดังกล่าว

2. จัดให้มีช่องทางและวิธีการสำหรับการดูแลข้อร้องเรียนจากผู้ใช้บริการของระบบ รวมถึงการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการ แนวนโยบาย ข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (Scheme Rules) รวมทั้งจัดทำรายงานสรุปข้อร้องเรียนและข้อพิพาทของผู้ใช้บริการของระบบ ต่อ ธปท. ทุกปี ภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน โดยต้องมีบทสรุปสาระสำคัญของผลการพิจารณาหรือการดำเนินการ

คำถาม-คำตอบแบบท้ายประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย (Q&A)

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ
ที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
1.	ที่มาของกรรมการอิสระ	เพื่อให้กรรมการอิสระสามารถให้ความเห็นที่สะท้อนความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง (stakeholders) ได้อย่างครอบคลุมเพียงพอ กรรมการอิสระควรมาจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการหรือใช้บริการในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ผู้แทนของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงิน ผู้แทนของผู้ใช้บริการ ผู้บริโภค หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการชำระเงิน การให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน หรือการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ โดยมีตัวอย่างของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้ (1) สถาบันการเงินที่ไม่ได้เป็นผู้ถือหุ้นปัจจุบัน (2) สมาคมการค้าผู้ให้บริการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ไทย (TEPA) (3) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) และสภาองค์กรของผู้บริโภค
2.	การประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ ผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ รวมถึงคณะกรรมการชุดย่อย	การประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ ผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ รวมถึงคณะกรรมการชุดย่อย มีแนวทางดำเนินการอย่างไร การประเมินการปฏิบัติหน้าที่ประจำปีของกรรมการ ผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ รวมถึงคณะกรรมการชุดย่อย เป็นรายบุคคลสามารถดำเนินการได้โดยปรับใช้วิธีการตามที่เหมาะสม เช่น การประเมินตนเอง (Self-Evaluation) การประเมินแบบไขว้ (Cross-Evaluation) การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก (Third-Party Evaluation) หรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง
3	แผนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Plan : BCP)	ตามประกาศข้อ 4.2.2 (2.4) ที่กำหนดให้มีการจัดทำแผน BCP ที่ครอบคลุมสถานการณ์หรือเหตุการณ์ผิดปกติ ทั้งในด้าน IT และ Non-IT ด้วยนั้น ขอให้ยกตัวอย่างด้าน Non-IT ที่ต้องให้ความสำคัญและมีแผน BCP รองรับ รวมทั้งต้องมีการทดสอบร่วมกับผู้ใช้บริการของระบบ ตัวอย่างสถานการณ์หรือเหตุการณ์ผิดปกติด้าน Non-IT ที่สำคัญที่ควรกำหนดอยู่ในแผน BCP เช่น กรณีผู้ใช้บริการของระบบรายใดรายหนึ่งหรือหลายรายในระบบมีปัญหาขาดสภาพคล่องทำให้ไม่สามารถชำระดุลได้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือกรณีที่ผู้ใช้บริการของระบบรายใดรายหนึ่งถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์หรือล้มละลาย ทำให้ไม่สามารถทำธุรกรรมผ่านระบบหรือชำระดุลต่อไปได้